WYDANIE B

OGRODNICTWO

DER MUSTERBETRIEB — WZOROWA GOSPODARKA

ORGAN ZWIĄZKÓW OGRODNICZYCH GEN. GUB.

Nr. 8 — 1 Sierpień 1943 — Rok II

Prenumerata miesięczna zł. 1.10 plus opłata za dostawę wzgl. za przesyłkę pocztową. Ukazuje się 1. każdego miesiąca. W wypadku wyższej siły czy innych wpływów wydawnictwo nie ma obowiązku dawać odszkodowania. Warunki ogłoszeń: wiersz 1 mm wys. i 22 szer. 50 gr. Pismo podstawowe Nonpareille. szpalta tekstowa 1 mm wys. i 94 szer. zł 4,—. Zniżone ceny ogłoszeń w Cenniku Nr. 1. — Adres: Wydawnictwo Rolnicze, Krakau, Glatzerstrasse 48. Telefon 116-79 i 116-80.

Akcja premiowa 1943/44

Rząd Generalnego Gubernatorstwa, Główny Oddział Wyżywienia i Rolnictwa spowodował rozporządzeniem (z 20. 6. 43, III A la 130 (Ua) zasadniczą zmianę w akcji premiowej przy ujęciu produktów rolniczych i zwierzęcych. Rozporządzenie ma następujące brzmienie:

„Przy końcu czwartego roku gospodarki wojennej trzeba stwierdzić, że akcja premiowa, przeprowadzona po raz pierwszy w Europie, w Generalnym Gubernatorstwie przetrzymała próbę i doprowadziła do pełnego powodzenia. Tym samym wywarło to dodatni wpływ na zapewnienie europejskiej niezależności wyżywienia, który w niemałym stopniu zawdzięcza się wybitnej współpracy zainteresowanych urzędów oraz gotowości do czynu, przenikniętej poczuciem obowiązku, spółdzielni, handlu hurtowego i reszty placówek zbiorczych i rozdzielczych.

Nie można twierdzić, ażeby system premiowania dotąd będący w użyciu, liczył się pod każdym względem z ogólno-gospodarczymi potrzebami. Zato był to system w swoim rodzaju zupełnie nowy i nie poprzedzony przykładem. Należało zebrać dopiero odpowiednie doświadczenie, ażeby można się było zastanowić, w jaki sposób możnaby przy istniejących stosunkach zastosować postępowanie jeszcze bardziej celowe.

Należy każdemu producentowi, wykazującemu chęć dostawiania towaru, dać do dyspozycji jako premię odpowiednią do świadczeń jego przedsiębiorstwa na rzecz rynku kontrolowanego, część wszelkich towarów charakteru przemysłowego.

Temu celowi służy w ramach istniejących możliwości akcja premiowa 1943/44.

W odróżnieniu do postępowania dotychczasowego przystosowuje się system przydzielania towarów jako premii (w akcji 1943/44) organicznie do możliwości wytwórczych, jakie nadarzają się poszczególnym przedsiębiorstwom, stosownie do ich rodzaju gleb, upraw, możliwości obróbki ziemi, posiadania inwentarza zarodowego i użytkowego itp. Za ich świadczenia na rzecz rynku kontrolowanego, w tym wypadku za każdy dostarczony produkt, otrzymują premię, która nie będzie się składała z tego lub innego towaru przeznaczonego jako premia, lecz ze *wszystkich rodzajów towarów premiowych.*

Sprawiedliwy przydział we wszystkich towarach premiowych, stojących do dyspozycji, jest w ten sposób na przyszłość specjalnie tym zakładom wytwórczym zapewniony, które dotychczas bądź to z powodu przewagi upraw okopowych, bądź też z powodu przewagi upraw zbożowych, bądź też dlatego, że były gospodarstwami pastewnymi górskimi, nie otrzymywały niektórych towarów premiowych bądź to zupełnie, bądź też w niedostatecznej ilości. W zamian za to przydzielano im częstokrotnie inne towary i to w takich ilościach, jakie nie stały w żadnym stopniu do ich właściwych potrzeb.

Oprócz stron dodatnich, jakie posiada nowy system dla producentów i przez co wartość akcji premiowej dla akcji zbiorczej wybitnie wzrasta, posiada on także inne zalety, o których w dalszym ciągu będziemy mówili. Przede wszystkim można rozdzielać towary premiowe, stojące do dyspozycji, bardziej równomiernie w przeciągu całego roku gospodarczego, wyjąwszy okres zapotrzebowania kulminacyjnego w czasie akcji zbiorczej zbóż i ziemniaków. W ten sposób zapobiegamy niebezpieczeństwu okresowej inflacji towarów premiowych. Nie zachodzi również przejściowe obniżenie wartości niektórych towarów premiowych, jako towarów brakujących na rynku.

Tak przeprowadzona akcja premiowa z r. 1943/44 będzie bardziej niż kiedykolwiek sprawiedliwym sposobem rozdziału stojących do dyspozycji towarów włókienniczych, skórzanych, żelaznych i gospodarczo-domowych, dalej mydła i środków do prania, jako też wyrobów monopolowych (wódki i wyrobów tytoniowych) dla ludności wiejskiej. Ten ważny fakt przygotowano odpowiednimi zarządzeniami, które mają na celu wykluczyć wszelki inny rodzaj przydziału tych towarów ludności wiejskiej tak, że będzie je mogła otrzymać wyłącznie jako towary premiowe.

Jako nowość i wybitne uproszczenie technicznego przeprowadzenia akcji premiowej z roku 1943/44 należy wymienić, że w miejsce dotychczasowych zaświadczeń premiowych wprowadza się znaczki premiowe. Jako podstawa wartościowania przy premiowaniu dostarczonych produktów służą t. zw. jednostki premiowe. Będą one odpowiadały określonej ilości punktów premiowych, na które będzie się wydawało znaczki premiowe na różne towary premiowe dostarczającym producentom.

Akcja premiowa jest jednym z najbardziej decydujących czynników stanowiących o zadawalającym wyniku akcji zbiorczej wszystkich produktów rolniczych. Wiadomo, jakie znaczenie będzie miał w następnym roku gospodarki wojennej wynik akcji zbiorczej dla zapewnienia wyżywienia. Oczekuję przeto od wszystkich urzędów, biorących w tej akcji udział, od hurtowników i spółdzielni i wszystkich innych placówek zbiorczych i rozdzielczych, że przez przykładne spełnianie swoich obowiązków przy przeprowadzaniu wydanych zarządzeń dadzą dowody nowej swej ofiarnej gotowości.

Dla przeprowadzenia akcji premiowej mają znaczenie specjalne postanowienia. Jak to już z rozporządzenia wynika, zachodzi tu zmiana w przeciwieństwie do poprzedniego postępowania mianowicie w tem, że wszyscy producenci równomiernie będą obdzieleni towarami premiowymi, stojącymi do dyspozycji. Według postępowania dawnego otrzymywał np. rolnik po dostarczeniu zboża m. in. towary włókiennicze i naftę, po dostarczeniu bydła skórę. Są to bardzo potrzebne artykuły, których znowu ogrodnik po dostarczeniu swoich produktów nie otrzymywał. Dostawał zamiast tego marmeladę jako towar premiowy. Równomierny podział towarów premiowych oznacza, że zarówno za produkty czysto rolnicze, jak i ogrodnicze w przyszłości będą te same towary premiowe przyznawane.

Dla obliczenia wysokości premii, miarodajną jest ilość jednostek premiowych. Przy większości produktów rolniczych oblicza się jednostkę premiową według jednostek wagowych. Podajemy parę przykładów:

100 kg żyta	=	100 jednostek premiowych
100 kg pszenicy	=	130 jednostek premiowych
100 kg owsa	=	80 jednostek premiowych
100 kg rzepaku	=	350 jednostek premiowych itd.

Dla większości produktów ogrodniczych obliczać się będzie jednostki premiowe z ogólnego dochodu otrzymanego ze sprzedaży dostarczonych produktów. Produkty ogrodowe wartości 1 zł. tworzą jednostkę premiową.

Kto zatym dostarczy 100 główek sałaty po cenie dla producenta 14 zł., zapewnia sobie tym samym 14 jednostek premiowych. Albo przykład inny: kto dostarczył do placówki zbiorczej wóz różnych warzyw, łącznie z warzywami z pod szkła i ewentualnie trochę owoców i otrzymał za to łączną sumę 1.528,— zł., obliczy mu się wartość tej dostawy na 1.528 jednostek premiowych.

Jako produkty ogrodnicze, których dostawa jest premiowana, w ten sposób uchodzą: warzywa wszystkich gatunków, także dziko rosnące warzywa przeznaczone dla wyżywienia ludzi, owoce ziarnkowe, pestkowe i jagodowe, również dziko rosnące jagody i grzyby.

Przy dostawie ziół suszonych, jak i przy sprzedaży materiału szkółkarskiego, będą stosowane specjalne przepisy. Zostaną one później podane do wiadomości.

Dalszym nowym pojęciem w akcji premiowania 1943/44 jest punkt premiowy. 100 jednostek premiowych daje zawsze 10 punktów premiowych. Z tych 10 punktów premiowych uprawniają każdorazowo:

2 punkty premiowe	(=20% ogólnej sumy punktów premiowych) do nabycia materiałów i towarów włókienniczych (tekstylia).
2 punkty premiowe	(=20% ogólnej sumy punktów premiowych) do nabycia wódki.
2 punkty premiowe	(=20% ogólnej sumy punktów premiowych) do nabycia papierosów.
1 punkt premiowy	(=10% ogólnej sumy punktów premiowych) do nabycia żelaza i towarów żelaznych
1 punkt premiowy	(=10% ogólnej sumy punktów premiowych) do nabycia skóry i tow. skórzanych
1 punkt premiowy	(=10% ogólnej sumy punktów premiowych) do nabycia środków do prania i świec
1 punkt premiowy	(=10% ogólnej sumy punktów premiowych) do nabycia sprzętów gospodarczo-domowych.

Jeden punkt premiowy odpowiada zawsze pewnej określonej ilości lub pewnej określonej wartości jednego z wyżej wymienionych towarów premiowych i mianowicie:

przy towarach i materiałach włókienniczych	ilości za 1 punkt tekstylny
przy żelazie i tow. żelaznych	ilości za 1/4 kg
przy wódce	ilości za 1/4 litra
przy papierosach	ilości za 15 sztuk
przy skórze i tow. skórzan.	wartości 1,— zł
przy środkach do prania wzgl. świecach	wartości 1,— zł
przy sprzętach gospod.-domowych	wartości 0,50 zł.

Na przykładzie wyjętym z ksiąg pewnego gospodarstwa warzywnego obliczymy, jakie premie otrzymałoby to przedsiębiorstwo za dostarczenie pewnej ilości warzyw:

Ogrodnictwo to sprzedało warzyw za 3.818,15 zł. Daje to 3.818 jednostek premiowych. Te jednostki premiowe odpowiadają 381 punktom premiowym. Dla obliczenia premii bierze się tylko 380 punktów premiowych, pozostały 1 punkt zapisuje się na dobro zakładu i zalicza się przy następnej dostawie. Z tych 380 punktów przypada:

76 pkt. na towary włókiennicze	=76	pkt. tekstylnych
76 pkt. na wódkę	=19	litrów
76 pkt. na papierosy	=1140	sztuk
38 pkt. na żelazo i tow. żelazne	=9,5	kg
38 pkt. na skórę i tow. skórzane	=38,—	zł. skóra wart.
38 pkt. na środki do prania	=38,—	zł. środ. do pr.
38 pkt. na sprzęty gospod.-dom.	=19,—	zł. wartości
380 punktów		

Według systemu premiowania stosowanego w czerwcu b. r. (w Krakowie) otrzymał ten zakład za dostarczone warzywa (bardzo dużo warzyw z pod szkła) wartości 3.818,35 zł następujące towary:

2.000 papierosów
19 kg marmelady
18 litrów wódki
4 kg miodu sztucznego

wartości 429,15 zł. = 11,2% uzyskanej ze sprzedaży ceny.

Nową akcję premiową należy ocenić jako bardziej korzystną. Stwarza ona przede wszystkim mocny i stały stosunek między premią a ceną uzyskaną ze sprzedaży. Według dawnego postępowania, które pozostawiało zależnie od Dystryktu i pory roku wiele do życzenia, nie było takich trwałych relacyj wzgl. były one mniej lub więcej dowolnie wybierane, przez co niektórzy producenci byli niezwykle poszkodowani, a pewnych produktów nie brano wogóle pod uwagę.

Praktyczne wykonanie akcji premiowej prowadzi się dalej w ten sposób, że producent otrzymuje od swej placówki zbiorczej marki premiowe w wysokości ustalonych punktów premiowych. Marki premiowe odpowiadają różnym towarom premiowym. Z nadruku i znajdującego się na nich rysunku widoczna jest liczba punktów premiowych i towar premiowy. Dla poszczególnych wartości punktów ponad 1, 2, 5, 10, 20 i 50 punktów premiowych mają marki różne barwy.

Sprzedaży towarów premiowych podejmują się specjalne placówki rozdzielcze za zwrotem marek premiowych. Sprzedawany towar premiowy musi odpowiadać treści nadruku i ryciny oraz ilości wzgl. równowartości ilości punktów premiowych. Producent nie może za swoje marki premiowe żądać wyłącznie wódki, albo tylko papierosów lub innego towaru.

Nowe przepisy akcji premiowej wchodzą w życie z dniem 1. sierpnia 1943. Równocześnie traci swą ważność szereg dawniejszych postanowień, które obejmowały akcję premiową dla ujęcia produktów rolnych.

Przygotowanie drzewek do sprzedaży

W miesiącu sierpniu wysuwają się w szkółkach drzew na pierwszy plan dwie ważne czynności: okulizacja i oczyszczanie pni drzewek z gałązek bocznych do przyszłej sprzedaży. Jeżeli chodzi o czynność pierwszą, to trzeba ją bezwarunkowo ukończyć w sierpniu, gdyż i wyniki tej pracy są naogół coraz gorsze im później się okulizuje. Jeżeli z końcem sierpnia i z początkiem września nastanie zimna, wilgotna pogoda, wtedy okulizacja może doznać wogóle niepowodzenia. Dzisiaj nie chcę szerzej na temat okulizacji pisać, pragnę natomiast szczegółowiej zająć się oczyszczaniem z gałązek bocznych pni drzewek.

Jeżeli kwatery były właściwie pielęgnowane, według wskazówek podanych poprzednio, musiało się utworzyć aż do początku sierpnia na pniach niezwykle dużo długich gałązek bocznych wzmacniających tak, że z reguły rzędy powinny się prawie zamknąć. Pnie wzmocniły się też znacznie do tego czasu, również i pędy korony wykształciły się dobrze. U czereśni i wiśni proces przyrostu tak jakby się już skończył, u śliw i grusz nastąpi to wkrótce. Tylko jeszcze u jabłoni i to w kwaterach młodszych można spodziewać się przyrostu.

Ten stan w procesie wzrostu jest odpowiednią porą, ażeby rozpocząć przygotowanie drzewek do czekającej je wysyłki. Pracę zaczynamy najpierw w kwaterach wiśni i czereśni. U wszystkich drzewek, które mają tak wykształconą koronę i dostatecznie mocny pień, że nadają się do sprzedaży, usuwamy wszystkie boczne (wzmacniające) gałązki. Należy na to bardzo zwracać uwagę, ażeby usunąć także i gałązki podkładki, które rozwijają się niejednokrotnie bezpośrednio w miejscu uszlachetnienia. Gałązki te, często niezauważone przy odsłanianiu uszlachetnienia korony na wiosnę, rozrastają się później dość mocno i ograniczają rozwój korony szlachetnej. Laicy, którzy sadzą takie drzewa, widzą w tem mały wybryk natury, gdy nagle na drzewie pojawiają się dwie różne odmiany, np. na dzikiej czereśni szczepiona wiśnia.

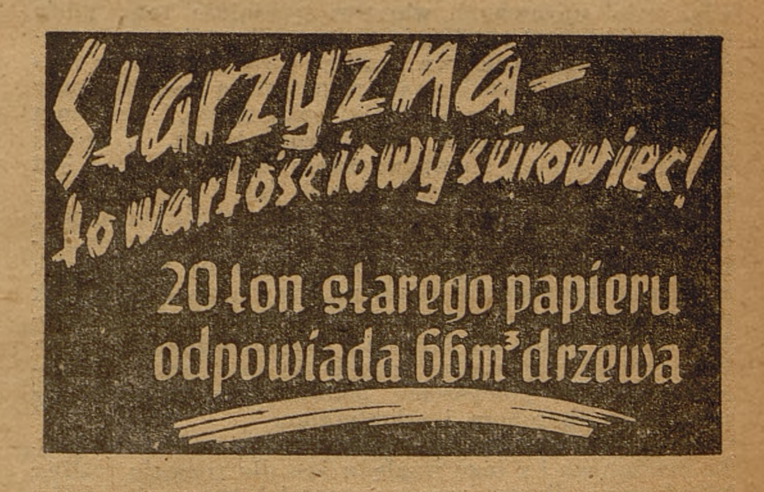
Oczyszczając wiśnie i czereśnie należy usuwać tylko gałązki boczne. Na pniach bowiem znajduje się prócz gałązek bocznych także znaczna liczba pączków i krótkich pędów z rozetkami liści. Nie ścina się ich, lecz pozostawia na pniu drzewka jako organy oddechowe aż do jesieni. Wtedy liście opadają same przez się, a małe pączki i krótkie pędy nie przeszkadzają zresztą w żadnym wypadku przy wysyłce.

Tak samo jak z wiśniami i czereśniami nadającymi się do sprzedaży, należy postępować i z wiśniami i czereśniami do sprzedaży jeszcze nie odpowiedniemi wzgl. z młodszymi, nie uszlachetnionymi drzewkami wiśni i czereśni. Cięcie przeprowadza się naturalnie 2—3 tygodni później, zależnie od ukończenia procesu wzrostu. Ponieważ u wiśni i czereśni kilkuletnie gałązki boczne stają się bardzo silne i przy usuwaniu ich powstają większe rany, ścina się te gałązki boczne już w jesieni tego roku, w którym powstały. Zawsze jednak trzeba pączki znajdujące się na pniu z rozetkami liściowymi troskliwie ochraniać i zachować. W roku następnym rozwijają się z nich znowu boczne pędy. Jeżeli chodzi o gałązki boczne, to pielęgnacja pnia wiśni i czereśni różni się znacznie od sposobu pielęgnacji pni innych drzewek owocowych, na co należy zwrócić uwagę.

Wczesne cięcie jest u wiśni i czereśni szczególnie ważne i konieczne, gdyż wtedy rany powstałe na pniu mogą się częściowo zagoić. Zapobiega się też w ten sposób infekcji grzybków oraz powstawaniu gumozy.

Tuż po wiśniach i czereśniach przychodzi kolej na grusze. Oczyszcza się wszystkie pnie, które mają dostatecznie silny pień i koronę nadającą się do sprzedaży. Zwracam na to uwagę, że opierając się na ocenie jakości materiału szkółkarskiego u drzewek szczepionych w koronie, wystarcza, by były trzy dobrze rozwinięte gałązki, co uchodzi w sprzedaży za materiał pierwszej klasy.

Po gruszach następują śliwki, a na końcu jabłonie. Na ogół powinny być te prace do końca sierpnia ukończone. We wrześniu można rozpocząć prześwietlanie bocznych gałęzi na pniu w zespołach jabłoni, grusz i śliw, jeszcze do sprzedaży nie odpowiednich. Przy tej pracy trzeba na to zwrócić uwagę, że zasadniczo na każdym pniu powinno zostać tyle gałązek bocznych, ile tylko jest możliwe. Zasadniczo usuwa się wszystkie mocniejsze gałązki aż do 40 cm długości, ażeby uzyskać pewne odsłonięcie gruntu. Również ścina się przeważnie 3—4 pędów mocniejszych, które znajdują się poniżej miejsca przycięcia z ostatniego roku (poniżej czopka usuniętego już w lipcu). Na innych częściach pnia albo nie usuwa się wcale bocznych gałązek, albo tylko te, które zbyt silnie się rozwinęły. To prześwietlanie bocznych gałązek w jesieni daje wiele korzyści. Można bowiem pracę bardzo ważną i zajmującą wiele czasu wykonać już w jesieni i to w okresie, kiedy niema innych pilnych robót. Bardzo korzystną okolicznością jest również fakt, że czynność zwykle za zimową uważana, można wykonać w czasie ciepłej pogody. Przyczynia się to bardzo do usprawnienia pracy. Staje się przez to łatwiejsza, że drewno jest świeże i soczyste, wobec czego łatwiej jest ciąć niż po opadnięciu liści, gdy całkowicie jest zdrewniałe.

Odcięte gałązki leżą zazwyczaj w kwaterach i tworzą pewne utrudnienia przy przejeżdżaniu planetem konnym i przy późniejszym wyjmowaniu drzewek. Czasem zbiera się je i pali. A przecież można je doskonale użyć jako paszę zimową dla owiec i kóz. Skoro gałązki te zwiędną, trzeba je zebrać i w specjalnym miejscu, najlepiej na kozłach ułożyć i suszyć tak jak siano.

Parę słów jeszcze o samym cięciu: powierzchnie cięcia na pniach powinny być jak najmniejsze. Osiąga się to na skutek t. zw. cięcia na obrączkę. Sierpak przykłada się skośnie, na dolnej powierzchni gałązki, którą chcemy usunąć, w odległości 1—2 mm od pnia i tnie się ku górze. Jeżeli sierpak dobrze był prowadzony, to górna część cięcia przebiegać będzie bardzo blisko pnia. Sama powierzchnia cięcia będzie nieco skośna do prostopadłej linii pnia. Rany, powstałe przy tego rodzaju cięciu zabliźniają się bardzo szybko.

Nieprawidłowo jest, gdy sierpak przyłoży się płasko do pnia i prowadzi pionowo ku górze. W ten sposób powstają rany znacznie większe, często dwa razy tak duże a tkanka roślinna, która jest w stanie wytworzyć kalus, bywa odcięta. Takie rany wymagają dla zagojenia się podwójnego, a nawet i trzy razy dłuższego czasu.

Z tego powodu trzeba bardzo sumiennie doglądać pracy personelu, gdyż umiejętne oczyszczenie z bocznych gałązek pni drzewek ma duży wpływ na jakość towaru.

Saletra potasowa w ogrodnictwie

W ciągu miesiąca lipca przydzielono dla ogrodnictwa większe ilości saletry potasowej, dla użycia jako nawóz. Niejednokrotnie nawóz ten nie jest znany. Niżej podane objaśnienia zainteresują zatem naszych czytelników.

Redakcja

W ostatnich latach tak rolnictwo jak i ogrodnictwo dążyło coraz więcej do stosowania wysokoprocentowych nawozów pomocniczych, zamiast nisko procentowych. Jednocześnie powstawały coraz więcej głosy za takimi nawozami, które zawierają nie tylko jeden, lecz co najmniej dwa składniki pokarmowe. Naturalnie najpraktyczniej byłoby, jeślibyśmy dali wszystkie potrzebne składniki odżywcze w jednym tylko nawozie. Jednak należy o tym pamiętać, że poszczególne rośliny uprawne mają różnie wysokie zapotrzebowanie w jeden lub w drugi składnik pokarmowy. Aby zaś możliwie dokładnie pokryć zapotrzebowanie roślin w poszczególne składniki nawozowe, należy stosować nawozy o jednym składniku pokarmowym albo mieszanki nawozowe, dodając odpowiednią ilość nawozów w nich niezawartych. W każdym wypadku dążyć należy do uzyskania dla poszczególnych gatunków roślin najkorzystniejszego harmonijnego stosunku nawozowego.

Saletra potasowa jest o tyle korzystna, że zawiera azot i potas w takim stosunku, jaki jest korzystny dla większości uprawnych warzyw, specjalnie tam, gdzie dajemy kompost zawierający azot albo też nawóz stajenny. Saletra potasowa zawiera 13% azotu oraz 45% tlenku potasu. Stosując saletrę potasową zaopatrujemy glebę wzgl. roślinę w składniki pokarmowe, które mają podstawowe znaczenie dla rozwoju roślin. Z jednej strony służy potas do wytwarzania skrobi i cukru i jest nieodzowny przy budowie tkanek jak i całego szkieletu roślinnego. Przy braku potasu u roślin zaczynają one ginąć, mimo że początkowo rozwijały się normalnie i zdrowo. Brak potasu uwydatnia się na liściach w formie brunatnych plam na krawędziach liści, jak również w tym, że w owocach wytwarza się mniej skrobi i cukru. Potas ma łącznie z innymi składnikami pokarmowymi trzy ważne funkcje do spełnienia: podniesienie plonów, polepszenie jakości oraz uodpornienie przeciwko chorobom i szkodnikom.

Natomiast azot ma największy wpływ na budowę białka roślinnego i z tego względu jest dla rozwoju rośliny nieodzowny. Przyspiesza on wzrost i tworzenie pędów u roślin, poza tym wpływa na delikatność liści i kiełbów. Przy braku azotu warzywa nie rozwijają się, pozostają małe i dają niezadawalniające plony. Brak azotu poznaje się przez jasnozieloną barwę liści, które przy obumieraniu przybierają barwę jasnożółtą.

Gdy zastosujemy obfitą dawkę saletry potasowej pod nasze warzywa, zaspakajamy w ten sposób zapotrzebowanie dwu szczególnie ważnych składników pokarmowych. Byłoby tylko jeszcze rzeczą konieczną dodatkowe nawożenie fosforem ewent. wapnem, aby rośliny w całości zaopatrzyć w 4 podstawowe składniki nawozowe.

Saletra potasowa jest ziarnista, łatwa do wysiewu, da się długo magazynować, nie twardnieje i nie naciąga wilgocią. Najlepiej stosować ją na krótko przed wysiewem względnie przed wysadzaniem, można ją jednak tak samo z powodzeniem użyć pogłównie. Ponieważ saletra potasowa nie zawiera fosforu, wyrównujemy brak tego składnika najlepiej w formie tomasyny, na jakie 14 dni przedtem, albo też w formie superfosfatu razem z saletrą potasową. Superfosfat można mieszać z saletrą potasową tylko bezpośrednio przed wysiewem.

Liczne doświadczenia tak wazonowe jak i polowe z saletrą potasową pod rozmaite rośliny uprawne zostały przeprowadzone między innymi przez rolniczą stację doświadczalną w Lichterfelde, w Darmstadt, Halle i przez Zakład fizjologii roślin w Hohenheim. Na podstawie wszystkich obserwacji i doświadczeń dochodzimy do następujących wniosków:

1) Ponieważ saletra potasowa nie zawiera ubocznych produktów, koszty transportowe są specjalnie niskie.

2) Nie posiadanie ubocznych składników i rozpuszczalność zawartych dwóch składników nawozowych umożliwia łatwą przyswajalność, która jest specjalnie korzystna przy nawożeniu pogłównym.

3) Łatwa przyswajalność składników pokarmowych saletry potasowej sprzyja wczesnemu dojrzewaniu.

4) Saletra potasowa nadaje się specjalnie do intensywnego nawożenia wysokowartościowych produktów, u których odgrywa rolę jakość. Ponieważ saletra potasowa jest wolna od chloru, nadaje się ona przede wszystkim pod tytoń, chmiel i ziemniaki.

5) Na glebach, podatnych do zakwaszania, które zostały dostatecznie wynawożone wapnem do pożądanej reakcji neutralnej, ma saletra potasowa tę zaletę, że nie wpływa na reakcję gleby.

Jakie czynności wykonuje się obecnie w sadzie?

Owoce stały się w ostatnich latach niezbędnym artykułem żywnościowym. Poszukiwane są nietylko przez ludność miejską lecz także wiejską, wskutek czego zapotrzebowanie na nie jest bardzo duże. Ponieważ nasze sady nie są w stanie w tej chwili pokryć całości zapotrzebowania — bo jak wiadomo ostatnie ostre zimy zdziesiątkowały sady — dlatego dołożyć musimy wszelkich starań, ażeby z pozostałego stanu drzew wydobyć jak największe ilości dobrej jakości owoców. To też czynności pielęgnacyjne drzew nie mogą się opierać wyłącznie tylko na zabiegach wykonanych w okresie zimy, lecz także w okresie ich wegetacji należy się nimi stale opiekować. Pozatem sam zbiór owoców winien być umiejętnie i starannie wykonany, bo w ten sposób można uchronić tysiące centnarów owoców od zniszczenia, a tym samym zwiększyć dochodowość sadów.

W okresie lata czynimy wszystko, ażeby owoc na drzewie nie uległ jakiemukolwiek uszkodzeniu. Przede wszystkim stosujemy zabiegi mające na celu niszczenie grzybka plamistego (Fusicladium), występującego bardzo silnie w tym roku na liściach i owocach jabłoni, oraz owadów gryzących i mszyc (patrz „Ogrodnictwo" Nr. 6). Ze zbliżającą się jesienią nastają silniejsze wiatry, które bardzo łatwo otrząsają wyrośnięte już owoce.

U drzew obsypanych owocem, o słabej budowie gałęzi, w miejscach wystawionych na działanie wiatrów, winny być stosowane odpowiednie podpory. Zabezpieczają one gałęzie od złamania, otrząsanie owoców przez wiatr, wreszcie pozwalają utrzymać gałęzie w pozycji naturalnej zwróconej ku górze. Podpory powinny być dostatecznie grube i tak ustawione, by nawet przy silniejszym wietrze stały nieruchomo. Ponadto trzeba uważać, by nie obcierały gałęzi. Po zbiorze owoców podpory usuwa się i przechowuje pod dachem. Tu należy zauważyć, że nadmierne pozostawianie owoców na drzewie nie jest celowe, gdyż wtedy pozostają drobne. Dlatego owoce powinno się przerywać i to już w czasie między 15. VI. a 10. VII., by jeszcze uchwycić proces tworzenia się pączków kwiatowych na rok przyszły.

Drzewa uszkodzone gradem powinny być natychmiast otoczone opieką. Najczęściej uszkadza grad młode gałązki drzew o delikatnej korze i od strony wiatru. Wię-

ksze uszkodzenia trzeba zasmarować gliną i owinąć szmatką. Goją się one zazwyczaj bardzo szybko. Jeżeli natomiast grad połamał gałązki lub uszkodził silnie gałęzie, wtędy trzeba będzie je w najbliższej zimie przyciąć do zdrowych starych części. Przez takie przycięcie można koronę drzewa odmłodzić. W sierpniu można odmłodzić korony starszych drzew czereśni, jest to na ogół mało znany a praktyczny sposób. Dawniej uznawano takie cięcie za niebezpieczne dla drzewa. Czereśnie cięte w sierpniu nie gumują. Odmładzając drzewa pamiętać trzeba także o obfitym nawożeniu. W każdym niemal sadzie na skutek częściowego przemarznięcia usychają w końcu lata drzewa owocowe, które też należy zaraz usunąć wraz z korzeniami. W sadach, w których rośnie trawa, czyli, że drzewa rosną na łące, dbać należy o to, by ziemia wokoło pnia — zależnie od wieku drzewa była zawsze otwarta w promieniu 1—2 m.

Koszyki wyścielone do zbioru owoców

Zbiór owoców jest czynnością bardzo ważną i musi być wykonany we właściwym czasie i bardzo starannie. — W jakim czasie należy zbierać poszczególne gatunki i odmiany owoców, trudno określić datą kalendarzową, bowiem na przyspieszenie względnie opóźnienie dojrzenia mogą wpłynąć różne czynniki (temperatura, nawożenie, sposób uprawy roli pod drzewami i t. d.). Jabłka wczesnych i jesiennych odmian oraz gruszki zbieramy do wysyłki nawet 8—10 dni wcześniej. Odmian zaś zimowych nie należy zbierać za wcześnie. Niektóre odmiany n. p. jabłek Piękne Boskoop, winny być zdjęte z drzewa w pierwszej dekadzie października. Inaczej owoce źle się przechowują, marszczą się i nie otrzymują właściwego sobie smaku. Zazwyczaj najodpowiedniejszą porą do zbioru jest ten okres, gdy owoc ujęty w rękę, lekko skręcony łatwo odchodzi szypułką od nasady. Ażeby zbiór mógł wypaść dobrze, trzeba się do tego wcześnie przygotować.

Przede wszystkim niezbędne są drabiny takiej konstrukcji, by je można łatwo postawić wolno obok drzewa, bez opierania o gałęzie. Następnie konieczne są koszyki nie zbyt duże z pałąkiem i kluczką do zawieszania na drabinie. Koszyki o zawartości około 10 kg owoców obszywa się workiem wewnątrz. Na kilka tygodni przed zbiorem przygotowuje się pomieszczenie na owoce. Może to być specjalnie na ten cel zbudowana przechowalnia albo też dobra piwnica. Wszystkie stelarze czy też skrzynki wynosi się na pole i gruntownie szoruje wodą z sodą. Ściany zaś i sufit maluje wapnem, a gdy wnętrze obeschnie, przystępuje się do siarkowania, chodzi bowiem o zniszczenie szkodliwych zarodni grzybków. Z kolei wietrzy się piwnicę przez dłuższy czas a następnie wnosi wewnętrzne urządzenie. Mogą to być stelarze z półkami albo co jest praktyczniejsze, skrzynki ażurowe o zewnętrznych wymiarach 40×60 cm przy 35 cm wysokości. Sporządza się je z listew 1 cm grubych i 6,5 szerokich. Zebrany i posortowany owoc układa się do skrzynek bezpośrednio w sadzie. W przechowalni układa się je jedna na drugiej w 7—8 warstwach, zostawiając jednak od góry 50 cm wolnego miejsca.

W niniejszym artykule omówiono tylko wstępne, raczej przygotowawcze prace związane ze zbiorem i przechowaniem owoców.

Wyjaśnień odnośnie przygotowawczych prac udzielić mogą w terenie instruktorzy ogrodnictwa oraz pielęgniarze sadów.

Wykorzystanie zimnych skrzyń i szklarni

Z upływem lata następuje w warzywniku większy spokój. Z upraw pozostały na polu tylko zimowe warzywa. Powierzchnie obsiane wzgl. obsadzone groszkiem, fasolą, karotą, sałatą, wczesnymi ziemniakami są już wolne.

Jak zaobserwowano na terenie G. G. mało gdzie praktykuje się powtórne obsiewanie powierzchni pozostałej po sprzęcie wymienionych warzyw.

Podobny stan utrzymuje się także w inspektach i zimnych szklarniach, które od końca lata mniej więcej do stycznia stoją wolne i niewykorzystane. W tym to czasie urządzenia te nie przynoszą żadnej korzyści, natomiast obciążają nasz budżet kosztami utrzymania. Taki stan z gospodarką racjonalną nie da się pogodzić.

W gruncie obok brukselki, jarmużu i szpinaku stoi do dyspozycji ogrodnikowi jeszcze roszponka (Valerianella olitoria), które tutaj niestety tak mało się uprawia. Roszponka należy do tych upraw, któremi w okresie zimowym, ubogim w warzywa można w wysokim stopniu wypełnić lukę brakujących warzyw, może ona bowiem być zbierana przez całą zimę. Roszponka nie wymaga szczególnego nawożenia ani specjalnej pielęgnacji, a daje dość duże plony wartościowego warzywa. Szczególną uwagę należałoby poświęcić uprawie roszponki i szpinaku w skrzyniach inspektowych i szklarniach nieopalanych. Specjalnie uprawa pod szkłem wpływa na opłacalność gospodarstwa w czasie na ogół słabych zbiorów t. j. od sierpnia do stycznia i przynosi w tym czasie dodatkowo niezłych dochód.

Oprócz tego należy zaznaczyć, że dla tych kultur można wykorzystać istniejące w gospodarstwie urządzenia w żadnym zaś wypadku nie budować nowych skrzyń, gdyż tylko przy użyciu posiadanych można zwiększyć dochodowość gospodarstwa.

Drugą możliwością odnośnie wykorzystania skrzyń i zimnych szklarni będzie pędzenie rabarbaru i cykorii na sałatę. O tym jednak w tej chwili nie chcę mówić, może nadarzy się ku temu okazja.

Uprawie roszponki, biorąc pod uwagę wymienione powody, należałoby poświęcić więcej uwagi. Na wstępie pragnąłbym przede wszystkim na to zwrócić uwagę, że roszponka przynosi większe zyski aniżeli szpinak.

Do uprawy polecić można następujące odmiany:
a) Niemiecka drobnolistna,
b) Koblenzer Löffel,
c) Holenderska szerokolistna.

Pierwsze dwie odmiany dają wprawdzie mniejsze plony, mają jednak tę zaletę, że w naszym klimacie będą odporniejsze od holenderskiej.

Ziemię pod roszponkę uprawia się dość płytko, gdyż nie korzeni się ona głęboko ani też na boki. Orze się więc płytko i bronuje. Siew dokonujemy w rzędy, w odległości 15 cm, a następnie wałujemy. Siać należy zawsze w rządki, gdyż łatwiej jest wtedy pole oczyszczać z chwastów, z których najgroźniejszym bywa gwiezdnica (Stellaria media). Pielęgnacja polega na pieleniu i motyczeniu, które należy bardzo często powtarzać.

Wymagania roszponki co do żyzności gleby i jej wilgotności są skromne. Roszponka jest zupełnie zimotrwałą rośliną. Ponieważ uprawiamy ją na ziemi w dobrej kulturze, dlatego nie wymaga specjalnego nawożenia. Jeżeli dysponujemy większą ilością nawozów, można zastosować na 1 ha:

40— 60 kg azotu
100—150 kg potasu
30— 40 kg kwasu fosforowego.

Przy użyciu nawozów pomocniczych, występujących w handlu w danym okręgu, należy odpowiednio przeliczyć powyżej wymienione ilości składników pokarmowych.

Czas wysiewu, przedplon, zbiór i poplon można zestawić następująco:

Czas wysiewu	przedplon	zbiór	poplon
koniec czerwca	ziemniaki wczesne	zima i	kapusta
koniec sierpnia	groszek, fasola, karota, kalarepa, sałata głowiasta i podobne	wiosna	i t. d.

Rozważania o zbiorze cebuli

Czas zbioru wysianej na wiosnę cebuli przypada między końcem sierpnia i końcem września, może się jednak przy niekorzystnej pogodzie przeciągnąć aż do października. Ażeby uzyskać cebulę, którąby się dobrze aż do wiosny przechowała i nie dała strat, trzeba już w czasie zbioru niektóre momenty uwzględnić. Za wczesny zbiór i zbyt wczesne i nieumiejętne składanie do zimowego przechowania wywołują często przy braku dostatecznej i stałej kontroli tak olbrzymie straty, że dochodowość całej plantacji staje pod znakiem zapytania, a wobec drogich nasion i zapotrzebowania na ten gatunek jarzyny, nie jesteśmy w stanie sobie na takie straty pozwolić. Właściwy czas rozpoczęcia zbiorów rozpoznajemy po więdnięciu i obsychaniu naci cebuli przy równoczesnym twardnieniu główki. Jeżeli cebulę zbiera się przedtem zanim nać obumarła, wtedy nie tylko trzeba się liczyć ze znacznie mniejszym plonem, ale okupuje się to o wiele gorszym stanem przetrwalności cebuli. Zasadniczym błędem byłoby znowu, gdybyśmy czas zbioru ściśle obliczywszy, tak zebraną cebulę odrazu na przechowanie składać chcieli. Należy przyjąć, że wszystkim ogrodnikom jest znany fakt, iż cebula mimo że doszła do takiego stanu dojrzałości, by ją zbierać, nie osiągnęła jeszcze stanu spoczynku, który nastąpi znacznie później, a im bliższy będzie okres składania jej na zimę, tym korzystniejszy wpływ wywrze to na trwałość złożonej cebuli. Cebulę zbiera się zatem wtedy, gdy szyjka cebuli zmięknie, nać załamuje się, więdnie i żółknie a główka cebuli uzyskuje silniejszą strukturę. Wyjętą z ziemi cebulę układa się przy suchej pogodzie na polu w długich wąskich pasmach do dalszego suszenia, aż nać całkowicie uschnie. Dobrze jest tak leżącą cebulę grabiami drewnianymi często przewracać. Pracę tę wykonywać powinni tylko ludzie, którzy pracują rozumnie i z zainteresowaniem; praca niedbała powoduje uszkodzenia główek cebuli, co występuje dopiero w czasie przechowywania i gdzie tworzą się wskutek tego ośrodki gnicia. Cebuli nie można przy tej pracy uderzać, powinno się ją ząbkami grabi drewnianych podgarnąć, podnieść i nieco dalej z boku znowu złożyć. Przewracanie cebuli jest także i z tego powodu konieczne, ponieważ zapobiega tworzeniu się korzeni, co mimo więdnięcia i żółknięcia naci, szczególnie w czasie wilgotnej pogody mogłoby nastąpić. W czasie trwałej deszczowej pogody pracę tę powinno się wykonywać w stodole lub w jakim innym przewiewnym miejscu. Skoro po wyżej opisanych zabiegach cebula jest dostatecznie sucha, wtedy można przystąpić do składania jej na zimę. Najlepiej wykonać to popołudniu, gdyż do tej pory obeschnie jeszcze z ewentualnej nocnej wilgoci. Nać musi być całkowicie sucha, przede wszystkim trzeba zwracać uwagę na to, ażeby i szyjka cebuli była również sucha, nie powinno się na niej znaleźć ani śladu zieleni. Cebulę oczyszcza się, usuwając przez skręcenie albo ucięcie naci 1—2 cm ponad właściwą cebulą. Oddziela się wtedy także cebulę niedostatecznie wykształconą, która zresztą najczęściej nie obeschła jeszcze należycie i wyznacza do szybkiego zużycia, gdyż i tak nie trzymałaby się długo mając skłonność do gnicia. Najlepiej jest składać cebulę na strychach suchych, przewiewnych i możliwie przed mrozem zabezpieczonych, na podkładzie ze słomy. Kładzie się ją w warstwach nie grubszych niż 10 cm, gdyż cebula, będąc nawet złożona na zimę żyje i oddycha dalej i dlatego trzeba ją jak najczęściej przewietrzać i dopiero, gdy zachodzi niebezpieczeństwo mrozu przykrywa się ją słomą albo matami. Przeciętnie temperatura w składzie powinna wynosić +20° Cel. Przy silniejszych i trwałych mrozach zmarznięta cebula nie jest stracona, nie można jej tylko wtedy poruszać, musi sama powoli odtajać. Złożoną na zimę cebulę trzeba często przebierać, szczególnie w pierwszych tygodniach po złożeniu, przyczem należy wszystko co jest popsute usunąć, a te cebule, które kiełkują, trzeba zużyć.

Sprzęt dojrzałych cebuli

Nowe obliczenia spryskiwania drzew owocowych

Do instruktorów sadowniczych skierowywane są ustawicznie słuszne zapytania co do ilości środków zwalczających szkodników, koniecznych dla dokonania spryskiwania. Dotąd nie było możliwe dać w tej sprawie nawet w przybliżeniu zadawalającego wyjaśnienia. Poszukiwanie za właściwym sposobem do obliczenia ilości zapotrzebowanego środka do spryskiwania są tak stare, jak sama wiedza o konieczności spryskiwania drzew owocowych.

Na podstawie długoletnich prób i przeprowadzonych doświadczeń, udało się wynaleźć taką metodę, która naszem zdaniem, w sposób najbardziej przystępny rozwiązuje sprawę. Zastosowano po raz pierwszy klucz obliczeniowy według objętości korony drzew.

Załączona tabela, z której na pierwszy rzut oka można stwierdzić, jaką ilość cieczy do spryskiwania drzew owocowych należy zużyć, daje każdemu hodowcy drzew owocowych maksimum korzyści, ponieważ chroni go od zbytecznej pracy, a co zatem idzie od niepotrzebnego wydatku pieniężnego.

Zagadnienie to ma właśnie dziś szczególne znaczenie z uwagi na coraz rzadsze surowce i preparaty. Przy wszystkich dotychczasowych usiłowaniach celem ustalenia klucza obliczeniowego, nie uwzględniano istotnego momentu, t. j. wielkości korony drzewka.

Dodać trzeba, że w praktyce okażą się pewne odchylenia od norm podanych w kluczu obliczeniowym, nawet w stosunku do dwóch drzew tej samej wielkości korony. Liczne są ku temu powody. Przedewszystkiem gęstość korony drzewnej. Dla gęstych, a więc nieprześwietlonych koron, potrzeba oczywiście więcej roztworu aniżeli dla koron rzadkich. Poza tym mogą okazać się różnice choćby przy użyciu różnorodnych typów spryskiwaczy. Także wzrost drzewka wymaga daleko idącego uwzględnienia. Gatunki drzew o niedostatecznym wzroście potrzebują mniej środków, niż drzewa o silnej inklinacji do rozgałęziania się.

Przykłady te każdego więc przekonywują, że nie sposób znaleźć precyzyjny klucz obliczenia ilości cieczy. Nie chodzi nam wcale w tej kwestii o przepisanie recept odnośnie do ilości, któreby ściśle co do grama miały być stosowane. Tabela ma tylko za zadanie podać niedoświadczonym sadownikom wytyczne, według których mogliby w przybliżeniu obliczyć zapotrzebowanie ilości środków zwalczających szkodniki. Liczby podane należy zrozumieć jako normy przeciętne, jako rezultaty długoletnich doświadczeń, których wyniki obecnie podaje prasa ogrodnicza.

Klucz ten odda niewątpliwie szczególnie młodym ogrodnikom cenne usługi, bo nikt nie przeczy, że nieprawdopodobne wątpliwości panowały właśnie na tym odcinku.

Na ogół stanowczo za dużo używa się roztworu, ze szkodą dla własnej kieszeni, a co gorsze i dla samego drzewka, spalonego częstokrotnie na skutek nadmiernie zaaplikowanej cieczy.

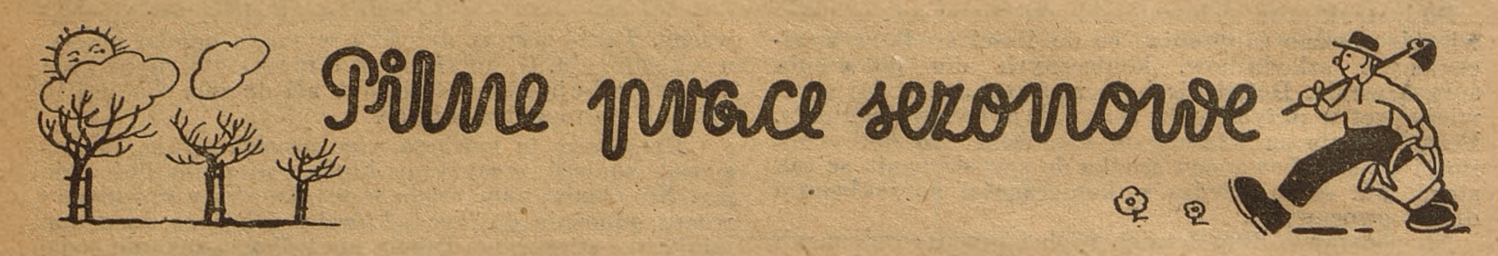
Za przykład niechaj służy fakt z życia codziennego: Pytanie skierowane na końcu kursu do uczestników (rozchodziło się o samych sadowników) ile potrzeba roztworu do spryskiwania jabłoni cieczą bordoską, o ile korona obejmuje szerokości 8—9 m, a mniejwięcej 4 m wysokości — dało nieprawdopodobne odpowiedzi. Podczas gdy jeden twierdził, że 20—25 l. wystarczy,

Ile litrów cieczy potrzebuję do spryskiwania drzew owocowych?

Nazwa gatunku drzewek owocowych	Forma drzew	szerokość korony	wysokość korony	Ile litrów cieczy potrzebuje, spryskując drzewka w stanie ulistnionym: a) roztworem wapienno-siarczanym, cieczą bordoską (siarczan miedzi z wapnem lub innym gotowym preparatem	b) nikotyną wzgl. zastępczym środkiem zaprawy nikotynowej
jabłoń	P	11 m	4,2—4,5 m	4 3/4—5 1/2 l	7—8 l
„	P	10 m	4 m	4 1/2—5 l	6 1/2—7 1/2 l
„	P	8—9 m	4 m	3 1/4—3 3/4 l	5—6 l
„	P	6—7,5 m	3,5 m	2 1/4—3 l	3 1/2—5 1/4 l
„	P	4—5 m	3 m	1—1 3/4 l	1 3/4—2 1/2 l
„	P	2,5 m	2—2,5 m	3/4—1 1/4 l	1 1/4—1 3/4 l
„	P	1—1,2 m	1 m	1/4—1/2 l	1/2—3/4 l
„	P	0,5 m	0,5—0,6 m	1/8—1/4 l	1/4—1/2 l
„	K	3 m	1,8 m	1 1/4 l	2—2 1/2 l
„	K	2,5 m	1,6 m	1 l	1 1/2 l
„	K	1,5 m	1,2—1,5 m	1/2—3/4 l	3/4—1 l
„	K	0,8—1 m	0,5—0,9 m	1/4 l	1/4—1/2 l
grusza	P	9 m	5,5 m	5—6 l	7—8 l
„	P	6 m	4,5—6,5 m	3—3 1/2 l	4 1/2—6 l
„	P	3,5—5 m	4—5,2 m	1 1/2—3 l	2 1/2—5 l
„	P	3—3,2 m	3—4,5 m	3/4—1 1/2 l	1 1/4—2 1/2 l
„	P	1—2 m	1,5—2,5 m	1/4—1 l	1/2—1 1/4 l
„	P	0,4—0,9 m	0,4—0,6 m	do 1/4 l	1/4—3/8 l
„	K	2—2,4 m	1,6—2,6 m	1—2 1/4 l	1 1/4—3 1/2 l
„	K	1—1,5 m	1—1,6 m	1/2 l	3/4 l
„	K	0,6—0,8 m	0,7—0,9 m	1/8—1/4 l	1/4—3/8 l
śliwka	P+Pp	3,5—3,8 m	3,5—4 m	1 1/2—2 l	1 3/4—2 1/2 l
„	P+Pp	3 m	3 m	1—1 1/2 l	1—3 l
„	P+Pp	2 m	2 m	1 l	1 1/2 l
„	P+Pp	1,5—1,7 m	1,5—2 m	1/2 l	3/4—1 l
„	P+Pp	0,75—0,8 m	1—1,3 m	1/4 l	1/4—1/2 l
„	P+Pp	0,5 m	0,5 m	1/8 l	1/8—1/2 l
morela	Pp	8 m	3,8 m	3—3 1/4 l	4 1/2 l
„	Pp	7,2 m	3,4 m	2—2 1/4 l	3 1/4—3 1/2 l
„	Pp	5,3 m	3 m	1 1/2—2 l	2 1/2—3 l
„	Pp	3 m	2 m	1 1/3—1 1/2 l	1 1/2—2 l
„	Pp	1,2 m	1 m	1/2 l	1/2—3/4 l
„	Pp	0,5 m	0,5 m	1/8 l	1/4 l

Objaśnienie: P = pienne, Pp = półpienne, K = krzaczaste, P+Pp = pienne i półpienne.

drugi uważał za wystarczające 35 l. cieczy, a inny zaś sądził, że potrzeba najmniej 50 litrów.
Jeżeli się przyjmie, że w danym wypadku wystarczają całkowicie tylko 3 litry, to wynika jasno, że załączona tabela może oddać cenne usługi szczególnie młodym ogrodnikom.

Prace w sierpniu

Warzywnictwo

Jakkolwiek w sierpniu wysuwają się przede wszystkim prace przy zbiorach na pierwszy plan, to przecież wszystkie prace około pielęgnacji ogrodu, niezbędne w ubiegłym miesiącu, jak spulchnianie ziemi, zwalczanie chwastów, przerywanie wysiewów wykonanych w poprzednim miesiącu, okopywanie i obsypywanie wcześniej wysadzonych warzyw, prowadzi się dalej. Na grządkach, z których sprzątnięto już plon, uprawia się szpinak albo sałatę gruntową, można również wysiać rzodkiew. Jeszcze można sadzić endywię zimową, którą później trzeba przenieść do inspektów. Nadszedł również czas wysiewu cebuli wiosennej. Także wczesną sałatę głowiastą można jeszcze wysiać. Siewki wysadza się później w wolnych inspektach, gdzie przeważnie do października mocno się zawiązują i pod odpowiednim, chroniącym od mrozów przykryciem, trzymają się dobrze aż do grudnia, trzeba jednak przy pomyślnej pogodzie możliwie najczęściej przewietrzać. Ogórki i melony przeznaczone na nasienniki pozostawia się tak długo na roślinach, póki nie dojrzeją zupełnie. Wtedy zrywa się je i układa na deskach w suchym i przewiewnym miejscu, ażeby doszły. W połowie tego miesiąca przycina się wierzchołki głównych pędów pomidorów gruntowych, ponieważ znajdujące się na nich kwiaty nigdy przecież nie utworzą owoców. Pędy wyrastające z pachwin liści należy w dalszym ciągu usuwać, natomiast liści nie powinno się ścinać, gdyż nie wpływa to korzystnie na tworzenie się owoców, przeciwnie zabieg taki jest raczej szkodliwy. Pomidory na palikach trzeba dodatkowo jeszcze przywiązywać, ponieważ często pod ciężarem owoców zrywają się wiązania. Ażeby zmniejszyć możliwość pękania pomidorów, trzeba je przed zapowiadającym się nadejściem deszczów, zbierać.

Przy zrywaniu fasoli karłowej należy postępować ostrożnie, ażeby nie popsuć późniejszego zbioru. Endywę dobrze wykształconą podwiązuje się teraz, zależnie od zapotrzebowania, celem wybielenia. Można to jednak tylko wtedy wykonać, jeżeli liście i środek są całkowicie suche.

Buraki czerwone trzeba lekko obsypać, jak również i fasolę karłową, wysianą z początkiem lipca, jeżeli zaniedbano dotąd to wykonać. Z końcem tego miesiąca, zależnie od pogody, dojrzewa cebula i trzeba ją wydobyć z gruntu. Następnie rozkłada się ją w wiązkach na polu i przewraca często. Takie rozkładanie w wiązkach jest z tego powodu wskazane, aby można na wypadek nagłego deszczu zebrać cebulę najszybszym sposobem w sterty.

Z dniem 31 lipca kończy się zbiór rabarbaru. Plantację doprowadza się teraz do porządku, przekopuje się i nawozi racjonalnie, albo nawozem bydlęcym lub przed przekopywaniem, płynną gnojówką.

Sadownictwo

W sadzie w miesiącu sierpniu na pierwszym miejscu stoją prace przy zbiorach. Obok zbioru agrestu i porzeczek zaczynają z końcem miesiąca dojrzewać także i śliwki. Najracjonalniej przeprowadza się zbiór wczesnych odmian owoców ziarnkowych w ten sposób, że zrywa się najpierw tylko owoce największe. Owoce mniejsze i takie, które miały mało słońca, pozostawia się dla lepszego wykształcenia, trochę dłużej na drzewie. W przeciwieństwie do owoców zimowych, należy przy wczesnych odmianach owoców ziarnkowych zwrócić na to uwagę, ażeby zbierać je przed całkowitym dojrzeniem. Stan pełnej dojrzałości powinny osiągnąć dopiero po krótkim okresie leżenia. Owoce opadłe, a przede wszystkim robaczywe i nadgnite, trzeba sumiennie zbierać, niszczyć lub o ile się jeszcze do tego nadają, przerobić. Drzewa, które mocno obrodziły, powinny być dostatecznie zaopatrzone w podpory. W połowie tego miesiąca, jeżeli pogoda nie jest zbyt sucha, można zacząć zakładanie nowych kwater truskawkowych i prowadzić tę pracę aż do połowy września. Grunt pod truskawki trzeba przedtem dobrze przygotować i znawozić obornikiem, nalepiej nawozem bydlęcym. Wąsy, tworzące się na młodych roślinach, trzeba usuwać. U starszych roślin, które w przyszłym roku mają jeszcze owocować, trzeba zaraz po zbiorze usunąć wąsy, także stare truskawczarnie likwiduje się. Grunt dobrze się uprawia i nawozi nawozem bydlęcym albo kompostem bez chwastów, dobrze przepojonym gnojówką. Po zbiorze malin ścina się przy korzeniu stare pręty, które już owocowały; grunt spulchnia i polewa dobrze starą, przefermentowaną gnojówką, rozcieńczoną do połowy wodą.

Szkółki drzew

W sierpniu przeprowadza się w szkółkach okulizację. Rozpoczynamy takimi gatunkami, których wzrost przy niekorzystnych warunkach wilgotności danej pory roku mógłby zostać zahamowany. Z drugiej strony zbyt wczesne uszlachetnianie na gruncie wilgotnym, gdzie należy się spodziewać silnego rozwoju, jest niebezpieczne. Dzisiaj uszlachetnia się już tylko w śpiące oczko, gdyż ono daje w roku następnym silny pęd. Jeżeli oczka przy wczesnym uszlachetnianiu przecież wybijają, to przycinamy je następnej wiosny na jedno oczko. Zrazy, które mamy do uszlachetnienia użyć, mogą pochodzić jedynie z dobrych drzew i powinny być dojrzałe. Górne części zrazów ucinamy, ponieważ zwykle są jeszcze miękkie a oczka niedostatecznie wykształcone. Po ścięciu zrazów należy z nich zaraz usunąć liście. Koniecznem jest jednak pozostawić szypułkę liściową 1 cm długą. Zrazy pozbawione liści zwija się w niezbyt duże wiązki i owija mchem albo wilgotnym płótnem. Oczko ścina się całkiem płasko z bardzo cienkim płatkiem drewna. Osoby, które uszlachetniają, a chcą mieć pewność, że oczko się przyjmie, zdejmują ten płatek drewna. Oczka zakłada się w cięciu w kształcie litery T na podkładce, dość blisko ziemi i zawija się mocno łykiem, jednak tak, aby oczko z szypułką pozostało wolne. Jeżeli na dobrych i wilgotnych glebach podkładki silnie rosną i jest obawa, że oczka źle się przyjmą, wtedy ścina się po uszlachetnieniu wierzchołek podkładki; wywołuje to zatrzymanie krążenia soków, co wpływa bardzo korzystnie na przyrośnięcie oczka. W tym miesiącu można uszlachetniać także agrest i porzeczki, jeżeli nie mamy zamiaru uszlachetniać ich w zimie. Agrest uszlachetnia się wsuwając ostro ścięty zraz za korę, porzeczki przez łączenie. Uprawie gruntu należy i w tym miesiącu w dalszym ciągu wiele uwagi poświęcić.

W okręgu Krakowskim

Ubiegłe tygodnie przyniosły bardzo znaczne opady przy niskiej średniej temperaturze. Za wyjątkiem gatunków warzyw, wymagających ciepła, jak ogórki i pomidory, wpłynęły te opady i nieco chłodna temperatura na wszystkie inne warzywa, szczególnie na późną kapustę, bardzo pobudzająco na wzrost. Plon kapusty wczesnej, jak to już podawaliśmy w miesiącu ubiegłym, będzie bardzo słaby a straty, jakie powstały na skutek wystąpienia pchełki ziemnej i muchy kapuścianej, dochodzą w poszczególnych powiatach do 50%, podczas gdy rozwój kapusty późnej, jak to dzisiaj ocenić można, jest przeciętny. Z nastaniem pogody cieplejszej można się jeszcze spodziewać dobrego zbioru fasoli. Z powodu długotrwałej i zimnej pogody ucierpiały bardzo ogórki i nietylko pozostały w tyle w rozwoju, ale częściowo całkiem zmarniały i musiano wysiewać po raz drugi. Agrest i porzeczki dają zbiór dobry, podczas gdy truskawki średnio zawiązały a zimno i deszcze umniejszyły jeszcze ich plon. Susza, panująca przed okresem deszczów, wpłynęła na jabłonie niekorzystnie, gdyż wywołała silniejsze opadanie owoców, niżby można było oczekiwać przy normalnej pogodzie. W szkółkach drzew notujemy dzięki deszczom występowanie Fusicladium. Również i nornice dają się niejednokrotnie dotkliwie we znaki.

W okręgu Radomskim

W drugiej i trzeciej dekadzie ubiegłego miesiąca występowały częste deszcze wraz z obniżeniem temperatury. Długotrwająca susza i przymrozki, oraz pojawiające się szkodniki, jak pchełka ziemna i inne, spowodowały zastój w rozwoju warzyw. Dobrym środkiem zwalczającym pchełkę okazał się „Sinophit".

Obecnie występujące deszcze wpłynęły bardzo dodatnio na rozwój późnych warzyw. Również stan wczesnych warzyw, np. kapusta, poprawia się jeszcze ciągle. Ostatnią odstawia się obecnie do hurtowni.

W sadach owocowych występują szkodniki tak samo jak w warzywnictwie. Tym wypowiadają jednakże nasi instruktorzy ogrodnictwa nieśmiertelną wojnę, by je wczas wytępić. Często występujące deszcze utrudniają jednakże ich skuteczne zwalczanie.

W powiecie Opatów—Sandomierz mamy dobrze prowadzone plantacje sadownicze.

Dobrobyt cechujący tę okolicę jest poniekąd zapłatą za pracę. Tutaj znajdziemy także dobrze owocujące orzechy włoskie, krzewy porzeczkowe o metalicznym ciemnozielonym wyglądzie, zdrowe i gładkie pnie drzew owocowych świadczą o pracy fachowej.

W warzywnictwie wpłynęła długotrwała susza nieuleczalnie na wegetację warzyw. Na cebuli występują typowe choroby mimo spryskiwań, szczególnie w powiecie Opatów. Tak samo ucierpiały wysadki nasienne kapusty.

Przydział narzędzi ogrodniczych nastąpił i został przez odnośnych ogrodników z wdzięcznością przyjęty. Dalszy przydział okien jest w toku. Ostatnio otrzymana rata tomasówki, zostanie tak jak wszystkie inne przydziały, odpowiednio na powiaty rozdzielona.

W okręgu Lubelskim

Przy przeciętnej temperaturze +17 stopni C i opadach ca 65 mm wszystkie gatunki warzyw rosły dobrze. — Wczesne gruntowe odmiany kapusty, kalafiorów i kalarepy znalazły się na rynku. Pomidory uszkodzone przez przymrozki majowe obecnie rozwijają się dobrze, lecz na liściach pojawiają się choroby grzybkowe, które mogą ujemnie wpłynąć na urodzaj. Na warzywach kapustnych wystąpiły mszyce. Z warzyw najsłabiej rosną ogórki i plon ich nie zapowiada się dobrze.

W ogrodach owocowych skończył się zbiór czereśni i truskawek, tych ostatnich słaby, a obecnie kończy się zbiór porzeczek, agrestu i malin, który można określić jako dobry.

Można się spodziewać dobrego urodzaju jabłoni, grusz i wiśni.

W okręgu Lwowskim

Częste deszcze, a dalej zimne dnie i noce ze spadkiem temperatury do 4° C aż do chwili obecnej sprawozdania, nie usprawiedliwiają żadną miarą nadziei producentów na poprawę sytuacji.

Wskutek tego pierwszego zbioru pomidorów, który w poprzednich latach rozpoczynał się w Okręgu Czortkowskim zwyczajnie z początkiem lipca, można spodziewać się dopiero z końcem lipca.

Pierwszy kwiat pomidorów nie zawiązał bowiem owoców z powodu zimna.

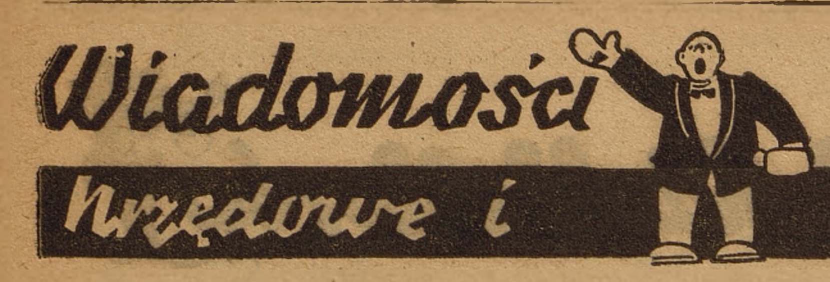
Stan ogórków wskutek zimna przedstawia się źle. Ogórki z powodu zimna w okresie kiełkowania w znacznej części nie zeszły. Reszta pożółkła i rośnie słabo.

Fasola nie rośnie także dobrze. Jarzyny kapustne ucierpiały wiele od szkodników, z tego powodu podaż wczesnej białej kapusty i kalafiorów jest słaba.

W inne warzywa są tutejsze targi wystarczająco zaopatrzone. Gradowe opady wyrządziły nieznaczne szkody w Okręgach Kałuskim i Kołomyjskim.

Na pomidorach zauważono „czarną nóżkę" i chorobę „Virusową", na korzeniowych roślinach „mszycę korzeniową". Zające i myszy wyrządziły znaczne szkody na wysadzonych nasiennikach.

W sadownictwie zauważono pojawienie się mszycy liściowej Fusicladium, Daphrinae pruni (Torbiele). Poza tym nie ma istotnych w tym dziale zmian.

Urzędowe

Jakość i sortowanie produktów ogrodniczych

Jabłka i gruszki

Pod względem jakości klasa I A: Dojrzałe do transportu, rozdzielone wedle odmian, zebrane wraz z ogonkami. Muszą odpowiadać odmianie pod względem kształtu i koloru, być wolne od wszelkich rozpoznawalnych błędów (otarć o gałęzie, uszkodzeń gradowych, zadarć, plam z oparzenia, rdzy, uszkodzeń ze strony owadów, chorób i szkodników, w szczególności parcha, jako też części szklistych, zmączniałych i odleżałych). Odmiany późne należy, o ile to możliwe, przed wysyłką złożyć w przechowalni.

Minimalna średnica: jabłka 50 mm
Minimalna średnica: gruszki 40 mm.

Jabłka i gruszki nie posiadające powyższej minimalnej średnicy zalicza się do odpowiednio niższej klasy jakościowej.

Opakowanie: Naczynia do opakowania (skrzynie, paki z łat, kartony itd.) o zawartości najwyżej 12,5 kg. Owoce ułożone pojedynczo w wełnie drzewnej lub papierze. Każda paczka może zawierać tylko jedną odmianę.

Zakaz sprzedaży: Dostawa dla zakładów przetwórczych i zakup przez nie — zakazane.

Klasa A (towar targowy: Dojrzały do transportu, zerwany wraz z ogonkami. Sortowany wedle jakości. Odpowiednio do odmiany i miejsca uprawy mniej typowy, w kształcie i barwie. Owoce z mniejszymi błędami, które nie mają wpływu na przechowanie; wolne od robaczywych miejsc i zgnilizny.

Minimalna średnica: jabłka 50 mm
Minimalna średnica: gruszki 40 mm.

Jabłka i gruszki nie posiadające tych minimalnych średnic odpadają do odpowiednio niższych klas.

Opakowanie: Opakowanie i przesyłka tylko w skrzynkach o przepisanych wymiarach. Zawartość 25 kg. Każda skrzynka może zawierać tylko jedną odmianę owoców.

Klasa B (owoc gospodarski): Oowoce wszelkich odmian, które nie odpowiadają wymaganiom klasy I A i klasy A. Z wszelkiego rodzaju błędami powstałymi w czasie wzrostu (draśnięciami od gałęzi, wyleczonymi uszkodzeniami od gradu, plamami od oparzeń, pojedyńczymi plamami od parcha i dziurkami od robaków (jednakowoż wolne od nadgnicia).

Minimalna średnica: jabłka 40 mm
Minimalna średnica: gruszki 30 mm.

Jabłka i gruszki, które nie osiągnęły tej średnicy, odpadają do klasy C. Typowe odmiany owoców małych lecz pełnowartościowych dla tłoczenia (np. trewirskie jabłko winne), mogą być dostarczone zakładom przetwórczym także i poniżej minimalnych wielkości.

Opakowanie: Możliwie w skrzynkach. Luźne sypanie dopuszczalne.

Załadowanie: w skrzynkach lub luzem.

Klasa B (owoc gospodarski): Owoce wszelkich odmian, które nie odpowiadają wymaganiom klasy I A aż do klasy B włącznie. Możliwie niedojrzałe, nie myte, wolne od brudu i zgnilizny.

Minimalna średnica: 25 mm.

Opakowanie i załadowanie: luzem.

Zakaz sprzedaży: Sprzedaż na targu wzbroniona.

Śliwki

Klasa A: Dojrzałe do transportu, zrywane (z wyjątkiem węgierek), nie popękane, wolne od chorób, szkodników i zgnilizny.

Klasa B: Także przejrzałe i pęknięte, możliwie bez ogonków i liści. Wolne od zanieczyszczeń i zgnilizny.

Opakowanie i załadowanie: skrzynie, dla węgierek dopuszczalne załadowanie luzem.

Zakaz sprzedaży: Sprzedaż klasy B na targu wzbroniona.

Truskawki

Klasa A: Dojrzałe do transportu, jędrne, z kielichem i ogonkiem. Wolne od chorób, części nadżartych, nadgnicia i zanieczyszczeń.

Opakowanie i załadowanie: tylko w koszyczkach łubianych (2,50 kg).

Klasa B: Wszelki towar nie odpowiadający wymaganiom klasy A, z kielichem lub bez, również i przejrzały i zadeszczony. Lekko zapiaszczony, jednak wolny od nadgnicia.

Zakaz sprzedaży: Sprzedaż klasy B na targu wzbroniona.

Związek główny

Zaopatrzenie w węgiel na rok gospodarczy 1943/44

Główny Wydział Wyżywienia i Rolnictwa zatwierdził definitywnie kontyngenty węglowe dla poszczególnych Dystryktowych Związków Ogrodniczych na rok gospodarczy 1943/44. O tem zawiadomione zostały dystryktowe placówki L. Z. Dystryktowe Związki Ogrodnicze zechcą w porozumieniu z placówkami dystryktowemi L. Z. przeprowadzić rozdział kontyngentu węglowego, przypadającego na koła powiatowe, po wysłuchaniu zdania odnośnych Powiatowych Instruktorów Ogrodniczych. Przydział i rozdział węgla w tym roku, o ile chodzi o zapotrzebowanie kół powiatowych Zw. Ogrodn. ulega pewnej zmianie, a mianowicie:

W ramach swego kontyngentu węglowego przedkłada Pow. Instruktor Ogrodniczy za pośrednictwem właściwego Kreislandwirta imienną listę zapotrzebowania w 3 egzemplarzach swojej placówce gospodarczej dla rozdziału węgla (Kohlenbewirtschaftungsstelle). Listę tę, która narazie obejmuje 50% ogólnego zapotrzebowania węglowego, należy natychmiast przedstawić. Najpóźniej zaś w październiku należy przedłożyć drugą listę zapotrzebowania w tym celu, by zawnioskować przydział pozostałej reszty węgla.

Zapotrzebowanie na węgiel dla gospodarstw ogrodniczych posiadających cieplarnie należy w listach zapotrzebowań, jako najpilniejsze zapotrzebowanie przedstawić oddzielnie. Jednocześnie z powyższą listą przedłożyć należy dodatkową listę imienną członków, nieposiadających cieplarń, a zasługujących na przydział węgla tytułem potrzeb gospodarczych.

W związku z powyższem należy wnieść podanie do Kreislandwirta wzgl. Stadthauptmanna o wydanie karty zapotrzebowania (Bezugschein und Berechtigungsschein) na zgłoszoną ilość węgla. Odnośne formularze można otrzymać w placówkach gospodarczych dla rozdziału węgla.

Trzeba jednak wziąć pod uwagę to, że w niektórych placówkach powiatowych przede wszystkim w miastach dystryktowych może Stadthauptmann wzgl. Kreislandwirt odstąpić swoje uprawnienia co do wystawienia Bezugscheinu na dystryktowe placówki L. Z., wzgl. na powiatowe ekspozytury L. Z. Rzeczą Dystryktowego Zw. Ogrodn. jest zorjentować się na miejscu i ustalić zakres kompetencji i atrybucji tych placówek pod względem rozdziału węgla.

Najpilniejszym i najprzedniejszym obowiązkiem Dystryktowych Związków Ogrodniczych jest rychłe skon-

taktowanie się z dystryktowymi placówkami L. Z. w sprawie realizacji akcji węglowej, zapowiadającej się w roku bieżącym niewesoło.

Dystryktowy Związek Ogrodniczy Galicja będzie w tym roku zaopatrzony w węgiel również przez Centralę L. Z.

W bieżącym roku gospodarczym obowiązują w ogólności te same zarządzenia, odnośnie zużycia węgla, jak w roku poprzednim. Z uwagi, że Główny Wydział Wyżywienia i Rolnictwa zmniejszył znacznie zgłoszone zapotrzebowania na węgiel, jest znowu wskazana jak największa oszczędność. Powiatowe grupy Zw. Ogrodn. w obwodach Zagłębia Górnośląskiego lub Dąbrowskiego, muszą z poborem węgla liczyć się wyłącznie drogą bezpośredniego transportu węgla z kopalń.

Okręg Krakowski

Nowy sposób premjowania dostarczonych warzyw

Ostatnie zarządzenie Głównego Wydziału Wyżywienia i Rolnictwa z dnia 19. 5. 1943 r. L. III A 1a/130 co do akcji premiowania wprowadza następujące zmiany:

a) Owoce wszelkiego rodzaju (a więc pestkowe, ziarnkowe i owoce jagodowe) włącznie grzyby, następnie zioła lecznicze i grzyby suszone, lykopodium i sporysz, zatem punkty 4, 5, 6, 7 i 8 wskazanego wyżej rozporządzenia pozostają w swoich dotychczasowych premiach aż do 31. 7. 1943 r. niezmienione.

b) Warzywa wszelkiego rodzaju, a więc wymienione w punktach 1, 2 i 3 powyższego rozporządzenia, premiowane są od dnia 21. 6. 1943 r. do 31. 7. 1943 roku w sposób następujący:

Zasadniczo nie oblicza się obecnie premii od wagi dostarczonego towaru, lecz od rzeczywistej jego wartości. Stawka premiowa wynosi 15% rzeczywistej wartości towaru.

W tymże piętnastoprocentowym udziale tytułem premii mieści się w stosunku proporcjonalnym 5:5:5 możliwość pobrania premii w naturze; wobec czego odstawca towaru w wartości 100,— zł. ma prawo otrzymać następujące premie:

5,— zł. na papierosy, 5,— zł. na wódkę i 5,— na marmoladę.

Aby uniknąć wszelkich nieporozumień, podaje następujący przykład:

Dostarczono 500 szt. sałaty głów. po —,20 gr.	100,— zł.
1000 wiązek marchwi po —,70 gr.	700,— zł.
400 kg szpinaku po —,60 gr.	260,— zł.
pełna wartość towaru	1 060,— zł.

Z tego 15% na premie wynosi 159,— zł. Kwotę 159,— złotych rozdziela się, jak zaznaczono wyżej, w równych częściach na papierosy, wódkę i marmoladę, tak że na każdy rodzaj premii przypada wartościowo po 53 zł. Należy we własnym interesie dopilnować, by rozliczenie premii dokonane zostało przez firmę akuratnie i sumiennie.

Jakość i sortowanie

Przepisy dotyczące jakości i sortowania produktów ogrodniczych w GG. z dnia 1. 4. 1943 r. znajdują się u każdego Instruktora Ogrodniczego do dyspozycji i przeglądu dla naszych członków.

W związku z tym zwracam szczególną uwagę na ograniczenia w sprzedaży niektórych produktów ogrodniczych, a mianowicie:

a) Kapusta: Zbiór i sprzedaż każdego roku przed 1. 11. wzbroniona.

b) Marchew: z nacią: sprzedaż w wiązkach z nacią jest od 15. 7. każdego roku wzbroniona.

c) Rabarbar: Zbiór i dostawa po dniu 31. 7. każdego roku jest wzbroniona.

d) Kapusta brukselka: Zbiór i sprzedaż przed dniem 1. 11. każdego roku jest zakazana.

e) Buraki ćwikłowe: Zbiór i sprzedaż buraków z nacią jest od dnia 1. 10. każdego roku zakazana.

f) Selery: Dostarczanie selerów z nacią jest od dnia 1. 10. każdego roku zakazane.

g) Szparagi: Zbiór i dostawa szparagów wszystkich klas doboru jest od dnia 1. 7. każdego roku zakazana.

h) Pomidory: Zielone pomidory mogą być dopiero po dniu 15. 9. każdego roku zbierane i dostarczone.

Zielone pomidory są przeznaczone tylko dla zakładów przetwórczych. Sprzedaż na targu jest wzbroniona.

Raz jeszcze zwracam uwagę wszystkich producentów, by zapoznali się raz jeszcze z ogłoszonemi w nr. 7 „Ogrodnictwa", „Ogólnymi zarządzeniami Rządu Gł. Wydział Wyż. i Rol. dotyczącymi przepisów w sprawie jakości i sortowania produktów ogrodniczych w GG.".

Okręg Lubelski

Opłaty

Przypomina się o szybkim uregulowaniu należności za składki członkowskie i za prenumeratę „Ogrodnictwa" za rok 1943/44. Członkowie, którzy do dnia 1 września nie wpłacą wszelkich należności, zostaną skreśleni z listy członków, wskutek czego stracą przyszłe przydziały.

„Ogrodnictwo"

Przy reklamacjach o niedostarczaniu „Ogrodnictwa" należy podawać dokładny adres reklamującego.

Legitymacje

Przy wyrabianiu legitymacji członkowskiej i pracowniczej należy składać 2 fotografje z podaniem na odwrocie wyraźnym pismem: nazwiska i imienia, daty urodzenia, rodzaju zatrudnienia (właściciel, kierownik, ogrodnik, pracownik fachowy, robotnik, uczeń), miejsca zamieszkania, miejsca zatrudnienia i nazwiska pracodawcy. — Niedokładne wypełnianie odnośnych danych powoduje opóźnienie wystawienia legitymacji.

Stare legitymacje należy przedłużyć najpóźniej do dnia 1 września br.

Opał na zimę 1943/44

Przypomina się o składaniu podań na opał wg. wskazówek podanych w Nr. 7 „Ogrodnictwa". Kto nie złoży podania do dnia 15 sierpnia br. nie może liczyć na przydział. Przy składaniu podań należy wykazać się dowodem opłacenia bieżących i zaległych należności oraz wypełnieniem wszelkich innych obowiązków członków Związku.

Nawozy sztuczne

Dla ogrodnictwa zostały przydzielone większe ilości nawozów sztucznych na rok 1943/44. W sprawie przydziałów należy się zgłaszać do instruktorów powiatowych, pow. lubelski do Biura Związku w Lublinie.

Okręg Radomski

Adres Związku

Związek Dystryktowy wskutek przeprowadzki ma swój lokal przy Bahnhofstr. 61, 1 budynek 2 piętro, pokój 34, telefon nr. 2380, nr. domu 75 i 79.

Godziny przyjęć są jak dotąd w poniedziałki i czwartki od godz. 7—12.45.

Zwraca się jednak na to uwagę, że wszelkie wnioski członków winny być wniesione przez instruktorów ogrodniczych.

Obowiązki członka

Zwraca się uwagę na to, że obowiązkiem członka jest punktualne płacenie składek związkowych i abonamentu gazetki „Ogrodnictwo".

Wszelkie przydziały udzielone będą tylko tym członkom, którzy obowiązki te wypełnili i są w posiadaniu legitymacji związkowej.

Rejestracja pracowników

Kto jeszcze nie załatwił sprawy rejestracji swych pracowników do Urzędu Pracy przez swego instruktora powiatowego, niechaj to uczyni jak najrychlej; leży to w interesie nie tylko pracownika, ale i w interesie danego gospodarstwa ogrodniczego.

Ponadto winien dany pracownik posiadać legitymację wydaną przez Dystryktowy Związek Ogrodnictwa.

Aus dem Inhalt

Die Prämienaktion 1943/44

Die Regierung des Generalgouvernements, Haupt. abteilung Ernährung und Landwirtschaft, hat durch einen Erlass eine grundlegende Änderung der Prämienaktion bei der Erfassung landwirtschaftlicher und tierischer Erzeugnisse getroffen. Aus dem Erlass ist zu ersehen, dass gegenüber dem bisherigen Verfahren schon insofern eine Änderung Platz greift, als alle Produzenten mit den verfügbaren Prämienwaren gleichmässig beteilt werden. Nach dem früheren Verfahren bekam z. B. ein Landwirt bei Ablieferung von Getreide u. a. Textilien und Petroleum, bei Ablieferung von Vieh Leder; beides waren sehr notwendige Bedarfsartikel, die der Gärtner bei Ablieferung seiner Erzeugnisse nicht erhielt. Letzterer erhielt statt dessen u. a. Marmelade als Prämienware. Die jetzige gleichmässige Verteilung der Prämienwaren heisst also: dass sowohl für rein landwirtschaftliche als auch gärtnerische Erzeugnisse künftig die gleichen Prämienwaren ausgegeben werden. Für die Berechnung der Höhe der Prämien ist die Anzahl der Prämieneinheiten massgebend. Bei den meisten landwirtschaftlichen Erzeugnissen wird die Prämieneinheit nach den Gewichtseinheiten berechnet.

Aufputzen der Verkaufsware in Baumschulen

Der Monat August bringt für die Baumschulen zwei wichtige Arbeiten: das Okulieren und das Aufputzen der künftigen Verkaufsware. Das Okulieren muss unbedingt noch im August beendet werden. Wenn der Wachstumsstand so gut wie abgeschlossen ist, ist der richtige Zeitpunkt, die Verkaufsware für die kommende Versandzeit vorzubereiten, gekommen. Wir beginnen zunächst in den Kirschenquartieren. Bei allen Bäumen mit verkaufsfertigen Kronen und hinreichender Stammstärke wird das Seitenholz entfernt. Es ist sehr darauf zu achten, dass auch die Triebe der Unterlage, die sich mitunter unmittelbar an der Veredlungsstelle entwickeln, entfernt werden. Wenn Kirschen aufgeputzt werden, so sollen nur die Seitenglieder entfernt werden. Wie die verkaufsfähigen Kirschbäume sollen übrigens auch die noch nicht verkaufsfähigen Bäume bzw. auch die noch nicht veredelten jüngeren Kirschbestände behandelt werden. Der Schnitt erfolgt hier allerdings erst später. Im Anschluss an die Kirschen werden die Birnen, Pflaumen und Äpfel, vorgenommen.

Kalisalpeter für den Garten

Der Kalisalpeter hat den Vorzug, dass er den Stickstoff und das Kali in einem Verhältnis enthält, wie es für einen grossen Teil der Gartengewächse günstig ist, zumal dort, wo stickstoffreicher Kompost oder andere Wirtschaftsdüngemittel angewandt wurden. Kalisalpeter enthält: 13% Salpeterstickstoff und 45% Kali. Mit Kalisalpeter werden dem Boden bzw. der Pflanze Nährstoffe zugeführt, die lebenswichtige Aufgaben an der Pflanze zu erfüllen haben. Einerseits ist Kali zur Bildung von Stärke und Zucker und zum Aufbau des Zellengewebes notwendig. Kalimangel äussert sich durch Braunrändigkeit der Blätter. Der Stickstoff andererseits wird zum Aufbau des Pflanzeneiweisses am meisten benötigt und ist daher für jegliches Wachstum unerlässlich. Ohne ausreichende Stickstoffversorgung bleiben die Gemüsepflanzen klein und bringen unbefriedigende Erträge. Der Kalisalpeter ist körniges, gutsträubares Salz von grosser Haltbarkeit, das gut lagerfähig ist, ohne Feuchtigkeit anzuziehen.

Feldsalat und Spinat in kalten Kästen

Ende des Sommers werden die mit Erbsenbohnen, Karotten, Salat und Frühkartoffeln bebauten Flächen frei. Die Möglichkeit, diese Flächen nochmals zu bestellen, wurde bisher zu wenig ausgenutzt. Ähnlich wie bei diesen Verhältnissen im Freilandbau verhält es sich bei den Mistbeeten und Kalthäusern, die von Ausgang des Sommers bis in den Januar hinein fast nicht genutzt sind. Das Freiland soll mit Rosenkohl, Grünkohl, Spinat und Feldsalat bestellt werden. Im Feldsalat haben wir eine Kultur, die die Versorgungslücke der gemüsearmen Monate schliessen wird. Auch für den Anbau in Mistbeeten und Kalthäusern ist der Feldsalat zu empfehlen.

Einige über die Zwiebelernte

Der Termin für die Zwiebelernte ist Ende August bis Ende September. Um Zwiebeln zu bekommen, die von langer Haltbarkeit sind, sind folgende Punkte zu beachten: Vorzeitiges Ernten und vorzeitiges unsachgemässes Lagern bringen oft hohe Verluste. Die sogenannte Erntereife tritt dann ein, wenn das Laub welkt und gelb wird, zugleich wird die Zwiebelknolle fest. Zu zeitig geerntete Zwiebeln verlieren beträchtlich an Haltbarkeit. Die aus der Erde genommenen Zwiebeln lässt man bei trockenem Wetter in langen schmalen Streifen auf dem Feld zum weiteren Trocknen liegen.

Das Einsammeln ist mit grösster Vorsicht vorzunehmen, damit die Knollen nicht beschädigt werden. Die Temperatur im Lagerraum soll durchschnittlich +2°C betragen. Gefrorene Zwiebeln sind durchaus nicht verloren. Sie dürfen nur nicht in gefrorenem Zustand berührt werden, sondern müssen ganz allmählich und von allein auftauen.

Obstbaumspritzung-Berechnungsschlüssel

Immer wieder wird die berechtigte Frage nach der Menge des für die Spritzung notwendigen Mittels gestellt. Die in diesem Artikel veröffentlichte Tabelle gibt ein Berechnungsschlüssel nach dem Kronenumfang. Bei allen bisherigen Versuchen, einen Berechnungsschlüssel aufzustellen, blieb das wichtigste Moment unberücksichtigt: die Grösse der Baumkrone. Es ist natürlich ausgeschlossen, einen g e n a u e n Verbrauchsschlüssel aufzustellen, es soll mit dieser Tabelle auch nur erreicht werden, dem Ungeübten Anhaltspunkte über die Spritzung zu geben, damit er vor Schäden und Geldverlusten bewahrt wird.

Arbeiten in der Obstanlage im Mont August

Der Bedarf an Obst steigt ständig an, und in den letzten Wintern sind viele Obstbäume vernichtet worden. Es gibt also unseren augenblicklichen Beständen eine besondere Pflege angedeihen zu lassen. Während des Sommers tun wir alles, um die Früchte auf den Bäumen vor allerlei Schäden zu schützen. Bäume, die reich mit Früchten behangen sind und deren Äste nur schwach sind, sollen — vor allem an Stellen, die sehr dem Wind ausgesetzt sind — gestützt werden. Nach der Obsternte werden diese Stützen wieder weggeschafft. Es dürfen nicht zu viel Früchte auf dem Baum gelassen werden, da sie sich sonst nur unzureichend entwickeln. Bäume, welche der Hagelschlag beschädigt hat, sind sofort sorgfältig zu pflegen; sie müssen mit Lehm verstrichen und mit Lappen verbunden werden.

Im August können die Baumkronen der älteren Süsskirschen verjüngt werden. Weiterhin ist an die Beschaffung von Leitern und ausgeschlagenen Körben zur Obsternte zu denken.

WOLMAN-SALZ

Allgemeine Holzimprägnierung
G. m. b. H.
DIE WELTBEKANNTE
SPEZIALFIRMA AUF DEM GEBIETE DES HOLZSCHUTZES
BERLIN-GRUNEWALD
SCHINKELSTRASSE 4 ANRUF 96 39 01

Vertreter: A. SOCHOR & Co.
Kraków, Murmerstr. 3 Telefon 11252

KAPUSTA
PASTEWNA, ZIELONA FRANCUSKA

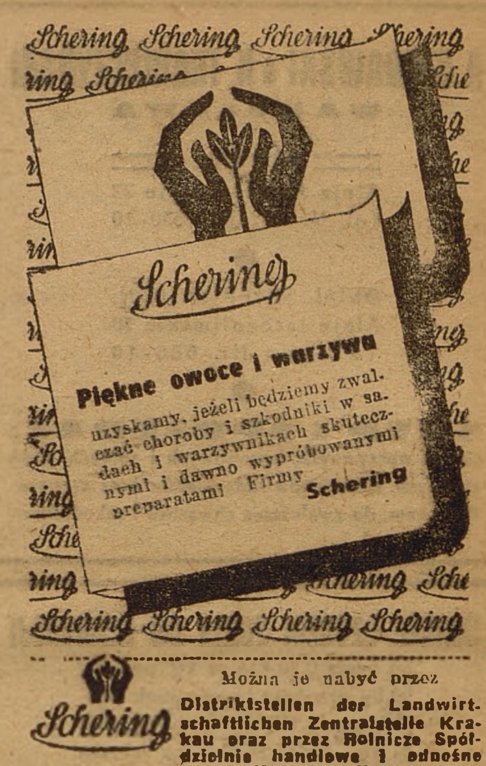
1 kg	100 gr
RM 6,63	RM 0,90

Bratki w różnych odmianach
Lak w różnych odmianach
Stokrótki w różnych odmianach
Niezapominajki w różnych odmianach
Powojniki za 1000 RM 35.—
Anemony za 1000 RM 10.—

KARL HEINDL,
SAMENHANDELS-GES.
Hamburg-Billstedt, Möllnerlandstrasse 1. Ruf: 28 26 41.

ROSLINY na sprzedaż, zielone i kwitnące, jak również **kwiaty cięte** poszukuje stale do kupienia. Oferty proszę składać: **Blumenhaus Trautmann Halle/Saale.** Landwehrstrasse 20.

Biblioteka Rolnicza źródłem wiedzy!

Korzystaj z „Biblioteki Rolniczej"

OD 1828 ROKU

Sentyment i przywiązanie

czujemy do starego, wypróbowanego przyjaciela, który od lat bywa w naszym domu. Takim starym, bo sięgającym aż roku 1828, przyjacielem, wypróbowanym przez cztery generacje gospodyń jest nasz „Młynek", godło domieszki, która dopełnia i uszlachetnia smak każdej kawy.

I dzisiaj się nikt na nim nie zawiedzie: każda paczka ze znakiem młynka i napisem Doska Franck ma zawsze tę samą treść — jest w niej dobry, prawdziwy

Franck

Doska Franck

A. SIERAWSKI & K. TRĄMPCZYŃSKI

WARSZAWA

BIURO:
Aleje Jerozolimskie 22
Tel. Nr. 652-60 i 330-10

DETAL. SKLEP NASION:
Aleje Jerozolimskie 30
Telefon Nr. 686-10

SKUP i SPRZEDAŻ:
nasion warzywnych, ogrodowych i rolnych, zbóż siewnych, ziemniaków sadzeniaków oraz preparatów chem. do zwalczania chwastów i szkodników.

ŚWIEŻE SZYSZKI JODŁY DO DEKORACJI

po cenie 0,50 RM za kg, powyżej 50 kg przesyłka i opakowanie bezpłatne, od 800 kg cena 0,45 RM za kg, dostarcza stale za zaliczką
(proszę podać dokładne miejsce przeznaczenia)

MAX PAULSEN
Hademarschen/Holst. — Theodor-Storm-Strasse

Bronisław Wiesiołowski

SKŁAD NASION

WARSZAWA

Sienna 87. Telefon 6-17-38

Poleca:

Nasiona warzywne, kwiatowe, pastewne i in. najwyższej jakości po cenach najprzystępniejszych. Nawozy sztuczne, środki ochrony roślin, narzędzia ogrodnicze.

Poszukiwany dzielny, samodzielnie pracujący

OGRODNIK

na stanowisko powiernicze

od zaraz lub później (okolice Grimma). Musi umieć samodzielnie zarządzać 8 ha liczącym obszarem. Wymagana doskonała umiejętność w prowadzeniu kultur drzew i krzewów owocowych, oraz roślin. Zgłaszać mogą się kandydaci bezwzględnie godni zaufania, porządni, z charakterem. Stanowisko ma widoki rozwoju i jest przyjemne. Oferty z odpisami świadectw i podaniem warunków wynagrodzenia kierować:

ERICH LEHMANN
Obstanlage
GRIMMA Sa.. Nerchauer Str 5 H·

Młode wrzosowisko: Calluna vulgaris, Erica carnea, Erica tetralix, Vaccinium i in. rośliny przykrywające ziemię po cenach dogodnych. **Kurt Dageförde,** Biuro: Berlin N 65 Oxforder Strasse 5. Ruf 46 54 85.

Frezje różnokolorowe:

Treppens Berliner Markt

Najwykwintniejsze okazy wśród tych przepięknych ciętych kwiatów.— Kwiaty **bardzo duże, otwarte,** na **długich** łodygach — oto wyróżniające cechy nowej hodowli. **Barwy:** czerwona, niebieska, żółta, biała i mięsz. 100 gr M 200,—, 10 gr M 24,—, 1 gr M 3,—.

Viola hiemalis

Pierwsze bratki **szkarłatno-czerwone i wczas kwitnące, o dużych kwiatach.** — Liczne uznania. 10 gr M 5,40, 1 gr M —,70. Główna sprzedaż na Niemcy. — Reprodukcja zabroniona. — Ogrodn. handlowym 15% rabatu.

A. TREPPENS & Co.,
Berlin 68 K. Lindenstr. 13

Znane i wypróbowane

AZOT AG

preparaty do zwalczania chorób i szkodników roślin w niezmienionej jakości

poleca:

»AZOT« AG

Chemische Fabrik Jaworzno O/S

NASIONA BYLIN

Bratki, niezapominajki, stokrotki i t. p. oraz nasiona kwiatów doniczkowych

poleca Firma

SINIECKI i JOACHIMOWSKI
WARSZAWA, UL. WILCZA 58.

Mam stale do zbycia

CEBULKI KWIATOWE

wszystkich gatunków hodowli niemieckich i zagranicznych

Podejmuję się również załatwiania spraw kontyngentu holenderskiego

L. P. [illegible]OOZEN Blumenzwiebelzüchter BERLIN-KAROW

Nowoczesny, **płynny, uniwersalny** pełny nawóz **pod truskawki** z domieszką beicy do nabycia. **Karl Ed. Bretfeld,** Pomolog, specjalista w prowadzeniu szlachetnego owocu, jak również fachowe nowoczesne poradnictwo w zwalczaniu szkodników **Dresden A 1** Webergasse 19.

Stenografji polskiej i niemieckiej oraz **JĘZYKA NIEMIECKIEGO** nauczają listownie **KORESPONDENCYJNE KURSY STENOGRAFII** Lublin, skrytka pocztowa 109. Wyczerpujące informacje po nadesłaniu zł. 2.—.

Konieczne potrzebna

bukieciarka i sprzedawczyni warzyw,

która mogłaby poprowadzić samodzielnie interes. Przyjmę każdej chwili. — Mieszkanie do dyspozycji. Może być wdowa z dzieckiem.

Poszukuję również starszego ogrodnika.

ERICH LAHS, Gartenbaubetrieb
Bannemin a. Usedom
Zweigst. Heeresgutsbezirk Peenemünde
Fernruf Zinnowitz 375

Nowoczesny **płynny, uniwersalny, pełny nawóz** w tej chwili znów do nabycia. **Karl Ed. BRETFELD, Dresden-A 1,** Webergasse 19.

SKŁAD NASION

H. Wincza

WARSZAWA

Plac Kaz. Wielkiego 2. Tel. 695-15

Poszukuję

od 1. października b. r.

ogrodnika

kawalera, do ogrodu domowego na wsi, w okolicy Hamburga. —

Oferty kierować:

A. LÜTHKE, ROLFSHAGEN
Post Bad Oldesloe Land.

Płynny, uniwersalny nawóz pod rośliny kwitnące z domieszką beicy jest jeszcze do nabycia. **Karl Ed. Bretfeld,** Pomolog, specjalista w prowadzeniu szlachetnego owocu, jak również fachowe nowoczesne poradnictwo w zwalczaniu szkodników. **Dresden A 1,** Webergasse 19.

Czesław Rembowski

Kwiaciarnia

Lublin

Ogród: Piłsudskiego Nr. 11
wejście ul. Szczerbowskiego

Sklep: Krakowskie Przedm. 53

Kwiaty doniczkowe i cięte, wiązanki, wieńce itp.

Poszukuje się **OGRODNIKA** starszego, nieżonatego do ogrodu dworskiego w majątku niedaleko Berlina. — **Harter,** Berlin W8, Behrenstrasse 46.

„PIERWSZA KĄPIEL"
OBRAZ ZOFII STRYJEŃSKIEJ

Kierownik Wydawnictwa: Inż. roln. dr. Florian Łorzyński, Krakau. Redaktor naczelny: Inż. roln. dr. Łorzyński. Zastępca: Janusz Górski, Krakau. Kierownik działu ogłoszeń: Henryk Kwilecki, Krakau. Wydawnictwo Rolnicze, Krakau, Gletzerstrasse 48. Telefon 116-79/80. Druk ZKW. Krakau.
Do czasu ważny cennik Nr. 1.